



VILLI SØRENSEN, skrifvar:

Finnbogi Isaksen, lögtingsmaður, skrifvar í »14. sept.« um huldumannagreinir í blöðunum og ger seg inn á »SOSIALINUM« og »Dagblaðið«, sum eyðkend blöð fyrri at taka við slíkum greinum.

Eg skal ikki svara fyrri Dagblaðið. Tað rokni eg við, at Knút Wang ger.

Men tá ið lagt verður eftir SOSIALINUM ber ikki tiluttan at svara.

Sum prógv fyrri, at SOSIALURIN brúkar huldumannaheitið í blaðskrivning, sigur Finnbogi, at har hefur staðið grein, har undirritaði brúkti orðið mamma við so og so nógvum børnum.

Hetta tekur maðurin fyrri góðar vörur, sjálvt um tann hendingin, haðan hann ætlandi fær hesa undirskrift frá, á fyrsta sinni, ikki kom úr SOSIALINUM, men úr einari ársveitslu hjá einum fótballfelag í Havn fyrri mongum árum síðan.

Soleiðis sæð er hernaður Finnboga so lítil, at hann neyvan er aftursvar verður.

Nakrar fáar dagar seinri kunnu vit lesa í »14. sept.« fleiri greinir við ulnevni.

Uppvaskið hjá Finnboga kann tí neyvan hava havt boð ella miðsón til hansara egnu.

Og fyrri alt tað, so verður tað ongatið ein Finnbogi ella nakar av hansara líkum, sum koma at gera av, hvør tað tað er, ið nýtir hovið

til at gera vart við seg í SOSIALINUM.

Tibetur hava røddirnar ikki verið so fáar, og vónandi verða tær ikki færri í komandi døgum.

Vit eru framvegis teir, ið berast fyrri rættvisari sosialismu og eru til reiðar at berjast móti øllum teimum, sum á sniðgotum vilja brúka tí lík heiti undir teimum mest fólksu skálaskjólum.

Sosialistisku hugsjónunum verða ongatið okkara slag av »reyðgardistum« at basa.



Ársaðalfundur

Havnar Handverkarafelag hevur ársaðalfund á »Parnassinum« hóskvöldið 23. febr. kl. 7 við hesi dagskrá:

1. Frágreiðing frá farna árinum.
2. Roknskapur til góðkenningar.
3. Val av stjórn og kassameistara.
4. Val av 2 grannskoðarum.
5. Lónasetan fyrri álitisstørv.
6. Ymiskt.

HAVNAR HANDVERKARAFELAG

GEORG NOLSØE

Mattalág · Telefon 3357

Trikotasjувørur í heilsølu

FRAMIN skrifvar:

Leid Tjóðveldisflokksins

I.

LOYSINGARFLOKKURIN

At Fólkaflokkurin við sínum nógvu krøvum um fullveldi og loysing í roynd og veru var ein vanligur kapitalistiskur flokkur við opportunistiskari og tíðarbundari ást til sjálfstýrisrørsluna, vísu nógv fólk langt undan loysingaroperettini í 1946.

Fólkaatkvøðan kom í lag sum danskt ulimat og hóttan móti sjálfstýrisfólkunum. Umstøðurnar vóru ikki tær bestu, tað negativt propagandistiska heitið »loysing« var lyklaordið, afturhaldið hótta, og Tórstein Petersen saboteraði, men kortini varð úrslitið tað, at tæy, sum vildu sjálfstöðugt feroyskt ríki, vóru fleiri enn tæy, sum heldu vildu hava útlendskt vald í Føroyum.

Áhugaverdur og merkiligur var tann fjaltur, ið kom á fólkaflokksmenn aftan á atkvøðuna. Í nógv ár høvdu krøvini um fullveldi e.t. forstýrt feroyskt politiskt liv; nú stóð í boði at fáa fullveldi, ella »loysing«, sum fólkaflokksmenn og sambandsmenn longu tá samstund um at eynneva tann mest nátturliga og sjálvsagda rættin, ein tíggj kann hava: rættin til ræðið í egnum landi. Og nú runnu fólkaflokksmenn undan úrslitinum og ábyrgðini.

Sum umstøðurnar vóru fá, mátti ein flokkur sum Tjóðveldisflokkurin koma. Og við tað, at hann loysaði úr Fólkaflokkinum, kundi hann ikki fá vera annað enn bara »loysingarflokkur«. Virki flokksins og skrivning Fjórtaða tæy fyrstu árinu bendu heldur ikki á annað. Úrslitið av fyrsta lögtingsvalinum, sum Tjóðveldisflokkurin tók lut í

(1950), kom tí meira ella minni at vera dómur yvir tann reina t.e. óblandaða »loysingarpolitikkinn«. Tjóðveldisflokkurin fekk 1145 atkvøður og tveir menn valdar. Eftir øllum at doma hevur hetta vónaliga úrslitið beint fyrri tí ultimativa »loysingarpolitikki« uttan sosialan viðskera, sum flokkurin fyrst og fremst var grundaður á. Tað er í øllum forum greitt, at aftan á valið í 1950 leggur Tjóðveldisflokkurin í kósina eitt fitt petti til vinstru. Erlendur Patursson er vordin blaðstjóri á Fjórtaða. Blaðið tekur aktivt lut í verkfallinum í 1951 eins og ymsir spekulantar fáa av at vita. Men nýggja linja Tjóðveldisflokksins lá ikki fóst fyrr enn við teirri stórshending, at Erlendur varð valdur til formann Føroya Fiskimannafelags í desember 1952.

II.

ERLENDSKA EPOKAN

Fiskimannaverkföllini í 1953 og í 1954 og valsigur Tjóðveldisflokksins í 1954 vóru týðningarmiklir tilburðir í feroyskari politiskari søgu. Kapitalistarnir og teirra juridisku klæðesseksdreingir settu Erlend í fongsl, men ongantið hevur ein fólksligur flokkur staðið sterkari enn hesi árin, meðan Erlendur var formaður í Fiskimannafelagnum og Tjóðveldisflokkurin var fiskimannaflokkurin á tingi.

Fiski- og verkamannapolitikkinurin sermerkti virki Tjóðveldisflokksins millum valini 54—58. Nógv fólksægnilig, ja beint fram sosialistisk »unnsko« vóðu lögð fram á tingi hesi árin. Nevnast kunnu uppskotini um landsfiskavirki, landshandil, sjómarskrif, og fleiri. Men valið í 1958 gav ikki Tjóðveldisflokkinum tann valsigur, sum menn høvdu ventað. Í staðin vann Javnaðarflokkurin 1000 atkvøður — einhelst tí at danski javnaðartingmaðurin Dupont hevði verið í Føroyum og lagt parta-

monnum lag á, hvussu teir skuldu agitera við fólkapensjónini. Tað er to helst ikki beint at halda, at hetta var einasta orsøkin til sigur javnaðarmanna, tí longu tá — í 1958 — var Tjóðveldisflokkurin so smátt farin at linka í sosiala stríðnum. Hernaðarmálið og onnur ikki sosial álvarsmál tóku nógv pláss hjá flokkinum, meðan Javnaðarflokkurin konsekvent (og tjóðskaparliga púra ábyrgdarleyst) færdi lotu-sosialan livingarpolitikk eftir vestureuropískum væðferðar-mynstri, t.e. hægst dreymur verkamanna er at gerast smáborgarar og til helvitis við restini.

At Javnaðarflokkurin hevði lagt fingarnar í millum onkrar danskur hurðar, sást eisini av tí faktum, at hóast formaður Tjóðveldisflokksins Erlendur Patursson valnátina 1958 beyð javnaðarmannum landsstýrissamvinnu, valdi Javnaðarflokkurin Sambandið.

Tíðin frá 1958 til 1962 var merkt av ágrýtni P. M. Dams, sum var loymaður tá. Hóast Sambandið og universal-klipið Gamla Sjálfstýrið hava darvað ikki sørt, eydnadist javnaðarmannum at fáa gongd á í fleiri støðum hesi árin.

Herstóðirnar, sum Hákon Djurhuus, Kristian Djurhuus og aðrir óglógla og ódemokratisk og loyniliga høvdu sniðt inn á okkum, vóðu vælsignaðar av táverandi javnaðar-sambandslandsstýri og meira og minni komiskit vardar og forkláraðar av P. M. Dam.

Ímeðan stirnvaði Tjóðveldisflokkurin meira og meira í anti-javnaðarpolitikki, í greinjan um tað tapra hernaðarmálið og í felagsmarkaðsskriving, sum eingin (ti-verri) leði nakað í.

Tað síst hesa tíðina, at tað hevði verið heit fyrri veljarar Javnaðarflokksins og Tjóðveldisflokksins, um hesir flokkar fældust í andstæðis og í landsstýrissamvinnu.

Hetta hevði eisini myndina greiðari og sterkt lágnaðfólkið.

Aftan á valið í 1962 gjørdi Tjóðveldisflokkurin sama mistak, sum Javnaðarflokkurin gjørdi í 1958: valdi borgarliga samvinnu.

III.

TJÓÐVELDISKI VILJIN TIL SAMBANDS OG AFTURHALDS

Tjóðveldisflokkurin misti ein mann á valinum í 1962. Nú var sjálfv teim blindu greitt, at flokkurin var komin um hæddina. Okkurt mátti gerast, hildu allir, og tað er jú beint; bert eigur to at verða ansað eftir, at tað, sum gjørt verður, er tað rætti. Í Tjóðveldisflokksins støðu hevði tað verið beint, um flokksleiðslan setti seg niður at hugsa um, hvat mundi vera gálið, tá flokkurin við landsins bestu stevnuská gekk aftur á valinum. Síðani hevði tað verið beint at broyta flokksins politikk, so hann kom til at svara til tað, sum tíðin kravdi. Og tað, sum stóðan aftan á valið í 1962 var búgvin til, var javnaðar-tjóðveldissamvinnu. Sambandsing vóru millum hesar báðar flokkar, og eitt gott sáttmálauppskot varð skrivað. Men best sum hesar samráðingar ganga væl, hálsar Tjóðveldisflokkurin um og ger tað ólukkuna, sum seint botist aftur: Sjálfstýrislandsstýri — sjálfstýri. Tað er vert her at minna á, at tað helst er ov nógv avgjørt, at siga at Tjóðveldisflokkurin háltsaði um ella yvirhøvur gjørdi nakað. Ein neyðin rættir aðrari hondina: ein avleiðing av ráðloysinum í Tjóðveldisflokkinum hevur verið tann, at flokkurin leingi ikki hevur fungerað sum demokratisk organisasjon.

A flokkstingum hevur aðalstjórn verið vald, men hon hevur at kalla ongantið hildið fund, tiansheldur tikið avgerðir. Tað er einki loyndarmál, at avgerðin um at fara upp í »Sjálfstýris«-landsstýrið varð tikið in av heilt fáum og helst inkompetentum persónum. Sama óskilið er enn: hvorki framman undan valinum ella eftir valið ella undir samráðingunum um landsstýri hevur Aðalstjórn Tjóðveldisflokksins havt fund. Leiðsla flokksins hevur ligið í hondunum á onkrum ella hvørjum sum helst ella honum, sum var at hitta tann dagin. Til dómis verður sagt og skrivað, at Sigurð Joensen er formaður í flokkinum. Hetta starv er hann ongantið valdur til; hann er heldur ikki limur í Aðalstjórnini (hvat funktionerar flokksins á tingi avtala sínámillum hevur einki við flokksins struktúr og stjórn at gera).

Tað loysingvalið seinasta var av, varð Sigurð Joensen spurður av útvarpinum. Hann svaraði tá, at hann vilði hava umval. Síðani tá hevði Fjórtaði fleiri ferðir kravt og biðað um nýval. Men tá Javnaðarflokkurin leingi uppskot um nýval fram á ting, vildu tingmenn Tjóð-

veldisflokksins ikki atkvøða fyrri hesum!

Hetta má sigast at vera ein ófátliga snildur taktikkur.

Ávíst er, at Tjóðveldisflokkurin var farin at molna, longu áðrenn hann varð innlagdur á »Sjálfstýris«-landsstýrið. Men hesi fyra árinu böttu ikki uppá. Eitt tað grovasta dómið um, hvussu núverandi leiðsla Tjóðveldisflokksins spottar skrána og flokksliminar, er tann privati politikkur, sum Hemming Jespersen hevur havt fyrri á Tvøroyri. Tað er nógv ár síðan, at hann opinlyst fór at arbeiða fyrri kapitalistarnar á Tvøroyri og gjørdi samgongu við teir í sóknarstýrinum. Í staðin fyrri at kroya henda anti-tjóðveldismann úr flokkinum, hevur leiðslan svrgt fyrri, at hann fekk sess í Aðalstjórnini. Soleiðis fagnaður er tað ikki loigið, at Hemming gerst grammari; til seinasta sóknarstýrisval á Tvøroyri stillaði hann upp saman við Sambandinum, Fólkaflokkinum og øðrum afturhaldsfólkum. Einasta viðvimerking Fjórtaða til henda nýggja tjóðveldispolitikk, var hon (aftan á valið), at Sambandið hevur svikið tann borgarliga listan! Har út í er tað komið: Sambandið svikur Tjóðveldisflokkinn.

Nýggja linjan av Tvøroyri smittar: Sambært Sosialin hevur Tjóðveldisflokkurin nú samvinnu við Sambandið í fyra stórum plássum í Føroyum: í Havn, Klakksvík, Vági og á Tvøroyri.

IV.

LEIÐIN TIL UNDIRGANG

Frá at vera reinur og sterilur »loysingarflokkur« gjørdist Tjóðveldisflokkurin sterkt og hvast vagn hjá teimum skapandi limunum í feroyska samfelagnum í stríðnum fyrri sosialum og tjóðskaparligum rættindum. »Tjóðveldisflokkur« var tað orð, sum fekk sambandsmenn at blinka og harðrøndar úterðarmenn at gloppa pengapungin. Mjorkaðsmenn vóru ótryggir, og danskir ráðharrar máttu koma við forklaðingum.

Nú er eingin, sum ræðist Tjóðveldisflokkinn. Úterðarmenn vita hvaðani teir einki hava at óttast. Húsaspekulantar víkja ikki á ein tjóðveldismann til fánýtis, og Sambandið hevði ikki kunnad maltrakterað sjálfstýrishugsjónina meira dygt og tætt, enn Tjóðveldisflokkurin og hinir gjørdi tað hesi fyra árin.

Tað kann vera, at leiðsla Tjóðveldisflokksins ikki sær, hvur flokkurin endar við hetta lag. Men nógvir flokkslimir siggja tað heilt týðiliga.

Dia.